

الدَّرْسُ الثَّانِي

درس دوم

العُبُورُ الْأَمِنُ (عبور و مرور ایمن)

ترجمه متن درس

سجاد ۱) از مدرسه برگشت.	رَجَعَ سَجَادٌ مِنَ الْمَدْرَسَةِ حَزِينًا.
هنگامی که همراه ۲) بر سر سفره غذا نشست،	عِنْدَمَا جَلَسَ عَلَى الْمَائِدَةِ مَعَ أُسْرَتِهِ، بَدَأَ بِالْبُكَاءِ فَبَجَاءَ وَ ذَهَبَ إِلَى عُرْفَتِهِ.
۳) شروع به گریه کردن نمود و به ۴) رفت.	ذَهَبَ أَبُوهُ إِلَيْهِ وَ تَكَلَّمَ مَعَهُ وَ سَأَلَهُ: «لِمَاذَا مَا أَكَلْتَ الطَّعَامَ؟»
پدرش نزد او رفت و با او ۵) و از او پرسید: «چرا غذا	أَجَابَ: «هَلْ تَعْرِفُ صَدِيقِي حُسَيْنًا؟»
۶)؟»	قَالَ: «نَعَمْ، أَعْرِفُهُ؛ هُوَ وَلَدٌ ذَكِيٌّ وَ هَادِيٌّ. مَاذَا حَدَّثَ لَهُ؟»
پاسخ داد: «آیا دوستم حسین را ۷)؟»	أَجَابَ سَجَادٌ: «هُوَ رَقَدَ فِي الْمُسْتَشْفَى؛ تَصَادَمَ بِالسَّيَّارَةِ؛
گفت: «بله، ۸)؛ او پسری باهوش و ۹) است.	حَدَّثَ التَّصَادُمُ أُمَامِي؛ عِنْدَمَا شَاهَدْتُهُ عَلَى الرَّصِيفِ الْمُقَابِلِ، نَادَيْتُهُ؛
سجاد پاسخ داد: «او در بیمارستان ۱۰)؛ با اتومبیل ۱۱)؛	فَقَضَدَ الْعُبُورَ بِدُونِ النَّظَرِ إِلَى السَّيَّارَاتِ وَ مِنْ غَيْرِ مَمَرٍ الْمَشَاةِ؛
تصادف جلوی من ۱۲)؛ هنگامی که او را در	فَأَقْتَرَبَتْ سَيَّارَةٌ مِنْهُ وَ صَدَمَتْهُ. كَانَتْ سُرْعَةُ السَّيَّارَةِ كَثِيرَةً.»
۱۳) روبه‌رو دیدم، او را صدا زدم؛	قَالَ أَبُوهُ: «كَيْفَ حَالُهُ الْآنَ؟»
پس خواست بدون نگاه کردن به ۱۴) و از غیر گذرگاه عبور پیاده عبور کند؛	قَالَ سَجَادٌ: «هُوَ مَجْرُوحٌ.»
اتومبیلی به او ۱۵) و به او ۱۶) سرعت ماشین زیاد بود.»	فِي الْيَوْمِ التَّالِيِ طَلَبَ الْمُدْرَسُ مِنْ تَلَامِيذِهِ كِتَابَةَ قَوَانِينِ الْمُرُورِ وَ رَسَمَ
پدرش گفت: «اکنون حالش چطور است؟»	إِشَارَاتِ الْمُرُورِ فِي صَحِيفَةِ جِدَارِيَّةٍ وَ رِعَابَةَ الْأَعْمَالِ الصَّحِيحَةِ فِي الشُّوَارِعِ وَ الطَّرِيقِ.
سجاد گفت: «او زخمی است.»	ثُمَّ أَخَذَ الْمُدِيرُ تَلَامِيذَ الْمَدْرَسَةِ إِلَى مَنْطِقَةِ تَعْلِيمِ الْمُرُورِ وَ بَعْدَ يَوْمَيْنِ جَاءَ
در روز ۱۷) معلم از دانش‌آموزانش خواست در یک ۱۸) قوانین راهنمایی و رانندگی را بنویسند و علامت‌های راهنمایی و رانندگی را	شَرْطِيًّا إِلَى الْمَدْرَسَةِ مِنْ إِدَارَةِ الْمُرُورِ لِشَرْحِ إِشَارَاتِ الْمُرُورِ وَ طَلَبَ مِنْهُمْ
۱۹) و کارهای درست را در ۲۰) و راه‌ها رعایت کنند.	الْعُبُورَ مِنْ مَمَرٍ الْمَشَاةِ.
سپس مدیر، دانش‌آموزان مدرسه را به محل آموزش رانندگی	كَتَبَ التَّلَامِيذُ صَحِيفَةً جِدَارِيَّةً وَ رَسَمُوا فِيهَا عِلَامَاتِ الْمُرُورِ وَ شَرَحُوا مَعَانِيهَا.
۲۱) و بعد از ۲۲) از اداره راهنمایی و رانندگی	السَّيْرُ فِي هَذَا الطَّرِيقِ مَمْنُوعٌ.
یک ۲۳) برای توضیح علامت‌های راهنمایی و رانندگی به	الدَّوْرَانُ عَلَى الْيَمِينِ مَمْنُوعٌ. / الدَّوْرَانُ عَلَى الْبَسَارِ مَمْنُوعٌ.
مدرسه آمد و از آن‌ها خواست از ۲۴) عبور کنند.	إِشَارَةُ مُرُورِ الْمَشَاةِ. / تَقْتَرَبُ مِنَ الْمَطْعَمِ. / مَمَرٌ الْمَشَاةِ.
دانش‌آموزان یک روزنامه دیواری نوشتند و در آن علامت‌های	
۲۵) را کشیدند و معانی آن‌ها را شرح دادند.	
رفتن در این راه ممنوع (ورود ممنوع)	
گردش به ۲۶) ممنوع / گردش به ۲۷) ممنوع	
۲۸) عبور عبور پیاده / به غذاخوری ۲۹)	
/ گذرگاه پیاده	

حالا جواب‌هایتان را مقایسه کنید

۱ با ناراحتی (اندوهگین)	۲ خانواده‌اش	۳ ناگهان	۴ اناقش	۵ صحبت کرد
۶ نخوردی	۷ می‌شناسی	۸ او را می‌شناسم	۹ آرام	۱۰ بستری شده است
۱۱ تصادف کرد	۱۲ اتفاق افتاد	۱۳ پیاده‌رو	۱۴ ماشین‌ها	۱۵ نزدیک شد
۱۶ برخورد کرد	۱۷ بعد	۱۸ روزنامه دیواری	۱۹ بکشند	۲۰ خیابان‌ها
۲۱ برد	۲۲ دو روز	۲۳ پلیس	۲۴ گذرگاه پیاده	۲۵ راهنمایی و رانندگی
۲۶ راست	۲۷ چپ	۲۸ علامت	۲۹ نزدیک می‌شوی	

با توجه به متن درس گزینه درست و نادرست را معلوم کنید.

نادرست

درست

- ۱- كَانَ مَوْضِعَ الصَّحِيفَةِ الْجِدَارِيَّةِ قَوَانِينِ الْمُرُورِ. (موضوع روزنامه دیواری، قوانین راهنمایی و رانندگی بود.)
- ۲- أَخَذَ الْمُدِيرُ التَّلَامِيذَ إِلَى مَنطِقَةِ تَعْلِيمِ الْمُرُورِ. (مدیر، دانش‌آموزان را به منطقه آموزش رانندگی برد.)
- ۳- رَقَدَ حَسْبِي فِي مَسْتَوْصِفٍ قَرِيبٍ مِنْ بَيْتِهِ. (حسین در یک درمانگاه نزدیک خانه‌اش بستری شد.)
- ۴- رَجَعَ سَجَادٌ إِلَى مَنْزِلِهِ مَسْرُورًا. (سجاد با خوشحالی به خانه‌اش برگشت.)
- ۵- أَسْرَتْ سَجَادٌ مَا عَرَفَتْ حَسِينًا. (خانواده سجاد، حسین را نشناخت.)

واژگان جدید

قُبْحٌ: زشتی لَقَدْ: قطعاً لِمَ: برای چه (مخفف «ل + ما») مَا: آن‌چه (همان‌طور که می‌دانید «ما» برای منفی کردن فعل ماضی و به عنوان کلمه پرسشی به معنی «چه، چه چیزی» نیز به کار می‌رود.) مُرُورٌ: گذر کردن مُسْتَشْفَى: بیمارستان مَمَرٌ الشَّاةِ: گذرگاه پیاده، خط‌کشی عابر پیاده مِنطِقَةُ تَعْلِيمِ الْمُرُورِ: پارک آموزش ترافیک نَادِي: صدا زد (مضارع: يُنَادِي) هَادِي: آرام (بر وزنِ «فاعل» است.)	حَدَّرَ: هشدار داد (مضارع: يُحَدِّرُ) ذَكَى: باهوش رَسَمَ: نقاشی کرد (مضارع: يَرَسُمُ، مصدر: رَسَمَ) رَصِيفٌ: پیاده‌رو رَقَدَ: بستری شد، خوابید (مضارع: يَرْقُدُ) سَتَرَ: پوشاند، پنهان کرد (مضارع: يَسْتُرُ) سَيَّرَ: حرکت شَقَاوَةٌ: بدبختی صحيفة: روزنامه (جمع: صُحُف) «صحيفة جدارية: روزنامه دیواری» صَدَّمَ: برخورد کرد (مضارع: يَصْدِمُ) فَجَأَهُ: ناگهان	أَمِنَ: ایمن آورد (مضارع: يُؤْمِنُ) أَمِنَ: ایمن «العَبُورُ الْأَمِينُ: عبور و مرور ایمن» أَحَبُّ: محبوب‌ترین إدارة المُرُورِ: اداره راهنمایی و رانندگی أَسْوَةٌ: الگو، نمونه إشارات المُرُورِ: علامت‌های راهنمایی و رانندگی إِقْتَرَبَ مِنْ: نزدیک شد به (مضارع: يَقْتَرِبُ) أَنْصَحَ: اندرزگو‌ترین، نصیحت‌کننده‌ترین بَكَاءٌ: گریه کردن، گریه تَالِي: بعدی (بر وزن «فاعل» است.) «اليوم التالي: روز بعد» تَصَادَمَ: تصادف کرد (مضارع: يَتَصَادَمُ، مصدر: تَصَادَمَ) تَكَلَّمَ: صحبت کرد (مضارع: يَتَكَلَّمُ)
---	--	---

توضیح واژه‌ها به عربی

قَوَانِينُ الْمُرُورِ:	قَوَاعِدُ السَّيْرِ وَ الْمُرُورِ فِي الشَّوَارِعِ وَ الطَّرِيقِ. (قواعد عبور و مرور در خیابان‌ها و راه‌ها.)
المُسْتَشْفَى:	مَكَانٌ مَجْهَزٌ لِفَحْصِ الْمَرَضِيِّ. (مکانی مجهز برای معاینه بیماران.)
الرَّصِيفُ:	جَانِبٌ مِنَ الشَّارِعِ لِمُرُورِ النَّاسِ. (سمتی از خیابان برای گذر کردن مردم.)
الصَّحِيفَةُ:	أَوْرَاقٌ فِيهَا أَحْبَابٌ وَ مَعْلُومَاتٌ أُخْرَى. (ورق‌هایی که در آن‌ها خبرها و اطلاعات دیگری وجود دارد.)
البِكَاءُ:	جَرِيانُ الدَّمْعِ مِنَ الحَزَنِ. (جریان اشک‌ها از ناراحتی.)
الْأَسْوَةُ:	الَّذِي يَذْهَبُ النَّاسُ إِلَى طَرِيقِهِ وَ يَتَّبِعُونَهُ. (کسی که مردم به راه او می‌روند و از او پیروی می‌کنند.)
الجَارُ:	الَّذِي هُوَ مُجَاوِزًا فِي الْمَسْكَنِ. (کسی که در مسکن، مجاور ماست.)
المُسْتَوْصِفُ:	مُسْتَشْفَى صَغِيرٌ فِيهِ خِدْمَاتٌ طَبِيبَةٌ بَسِيطَةٌ. (بیمارستان کوچکی که در آن خدمات پزشکی ساده‌ای وجود دارد.)
المَصْنَعُ:	مَكَانٌ يَعْمَلُ الْعَمَالَ فِيهِ لِتَوَلِيدِ أَشْيَاءٍ مُخْتَلِفَةٍ. (مکانی که کارگران در آن برای تولید چیزهای مختلفی کار می‌کنند.)
الشَّرْطِي:	مُحَافِظُ الْأَمِينِ فِي الْبِلَادِ وَ نَظْمِهَا. (محافظ امنیت و نظم در کشور.)
الطَّائِرَةُ:	مَرْكَبٌ يَطِيرُ فِي السَّمَاءِ وَ يُسْتَعْمَلُ فِي الحَرْبِ وَ النُّقْلِ. (وسیله نقلیه‌ای که در آسمان پرواز می‌کند و در جنگ و حمل و نقل به کار می‌رود.)

کلمات مترادف

رَجَع = عادَ (بازگشت)	أمام = مَقَابِل (روبه‌رو، مقابل)	إِخْوَةٌ = إِخْوَان (برادران)
لِمَ = لِمَاذَا (چرا)	عِنْدَمَا = لَمَّا = حِينَمَا (هنگامی که)	تَلَامِيذٌ = طُلَّاب (دانش‌آموزان)
شَاهِد = نَاطِر (بیننده)	مَصْنَعٌ = مَعْمَل (کارخانه)	حَدَثٌ = وَقَع (اتفاق افتاد)
قَوَاعِدٌ = قَوَانِين (قوانین)	طَرِيقٌ = سَبِيل (راه)	نَظَرَ = رَأَى = شَاهَدَ (دید، مشاهده کرد)
		مَرءٌ = إِنْسَان (انسان)

کلمات متضاد

قَلِيلٌ (کم) ≠ كَثِيرٌ (زیاد)	سَعَادَةٌ (خوشبختی) ≠ شَقَاوَةٌ (بدبختی)	رَجَعٌ (برگشت) ≠ ذَهَبَ (رفت)
أَخْرَجَ (خارج کرد) ≠ أَدْخَلَ (وارد کرد)	مَرءٌ (مرد) ≠ مَرَأَةٌ (زن)	حَزِينٌ (ناراحت) ≠ مَسْرُورٌ (خوشحال)
أَخٌ (برادر) ≠ أُخْتُ (خواهر)	صَغِيرٌ (کوچک) ≠ كَبِيرٌ (بزرگ)	جَلَسَ (نشست) ≠ قَامَ (ایستاد)
حَسَنٌ (خوبی) ≠ سَوءٌ (بدی)	أَمَامٌ (جلو) ≠ خَلْفٌ (پشت)	صَدِيقٌ (دوست) ≠ عَدُوٌّ (دشمن)
عَالِمٌ (دانا) ≠ جَاهِلٌ (نادان)	يَسَارٌ (چپ) ≠ يَمِينٌ (راست)	حَزَنٌ (ناراحتی) ≠ سُورٌ (خوشحالی)

کلمات مشابه

أَخْرَجَ (خارج کرد) / خَرَجَ (خارج شد)	أمام (جلو) / إمام (پیشوا، رهبر)	أُسْرَةٌ (خانواده) / أُسْوَةٌ (نمونه، الگو)
مَصْنَعٌ (کارخانه) / مَصْنُوعٌ (ساخته‌شده)	رَأَى (دید) / رَأَى (اندیشه، نظر)	إِخْوَةٌ (برادران) / أَخَوَاتٌ (خواهران)
	قَرِيبٌ (نزدیک) / عَرِيبٌ (بیگانه، عجیب)	أَخْوَانٌ (دو برادر) / إِخْوَانٌ (برادران)

جمع‌های مکسر

قانونین: قانون (قانون)	مَرَضَى: مَرِيضٌ (بیمار)	تَلَامِيذٌ: تَلْمِيذٌ (دانش‌آموز)
ذَمُوعٌ: ذَمْعٌ (اشک)	مُشَاةٌ: مَاشِيٌ (پیاده)	عِبَادٌ: عَبْدٌ (بنده)
مَعَانِي: مَعْنَى (معنی)	أَوْلَادٌ: وُلْدٌ (فرزند)	عَمَّالٌ: عَامِلٌ (کارگر)
مَلَاعِبٌ: مَلْعَبٌ (ورزشگاه)	قَوَاعِدٌ: قَاعِدَةٌ (قاعده، اصل، شیوه)	أَزْهَارٌ: زَهْرٌ (گل، شکوفه)
شَوَارِعٌ: شَارِعٌ (خیابان)	إِخْوَةٌ: أَخٌ (برادر)	طَرِيقٌ: طَرِيقٌ (راه)
أَلْوَانٌ: لَوْنٌ (رنگ)	أَوْرَاقٌ: وُرُقٌ (ورقه، کاغذ)	أَسْمَاكٌ: سَمَكٌ (ماهی)
أَخْبَارٌ: خَبْرٌ (خبر)		

آموزش قواعد

وزن و حروف اصلی

به این کلمه‌ها نگاه کنید: «مَجَالِسَةٌ - مَجْلِسٌ - مَجَالِسٌ - إِجْلَاسٌ - جُلُوسٌ - جَلَسَ - جَلَسَتْ»؛ به نظر شما چه حروفی در این کلمات مشترک است؟ آفرین، درست است؛ سه حرف «ج ل س» در آن‌ها به‌ترتیب تکرار شده است.

بچه‌ها، بسیاری از کلمات در زبان عربی سه حرف اصلی دارند؛ به این سه حرف، «حروف اصلی» یا «ریشه» کلمه می‌گویند. می‌دانیم که در فارسی به کلماتی که سه حرف اصلی مشترک دارند، هم‌خانواده گفته می‌شود. با نگاه کردن به هم‌خانواده‌های یک کلمه می‌توانیم به حروف اصلی آن پی ببریم.

مثال:

حروف اصلی	کلمات هم خانواده
ح ک م	حاکِم - مَحْكُوم - حَكِيم - حِكْمَة - مُحَاكِمَة - حُكُومَة - أَحْكَام
ع ل م	عَالِم - مَعْلُوم - عَلِيم - تَعْلِيم - أَعْلَم - عُلُوم - إِعْلَام
ک ت ب	کَاتِب - مَكْتُوب - كِتَاب - كَتَبَ - مَكْتَبَة - مَكَاتِبَة - مَكْتَبَة
ع ب د	عَابِد - مَعْبُود - عِبَادَة - عَبَدَ - مَعْبَد - مَعَابِد - يَعْبُدُ

* تمرین (۱)

سه حرف اصلی این کلمات را پیدا کنید.

۱- رافع - مرفوع - رفیع: ۲- ناظر - منظور - نظیر: ۳- قادر - مقدور - قدیر: ۴- شرعاً - سریع - أسرع:
به حروف غیر اصلی کلمه نیز «حروف زائد» می‌گویند. مثلاً در کلمه «مُحَاكِمَة»، سه حرف «ح ک م» حروف اصلی و حروف «م - ا - ة» حروف زائد هستند. دقت داشته باشیم که همین حروف زائد و نیز نوع حرکات هستند که به کلمه معنایی جدید می‌دهند. مثال:

کلمه (با حروف اصلی «ب ع د»)	بَعَدَ	بَعِدَ	أَبْعَدَ
معنی	دور شد	دور	دورتر
حروف زائد	-	ي	أ

اما مطلب بعد: حروف اصلی کلمه‌ها به ترتیب با سه حرف «ف ع ل» سنجیده می‌شود؛ یعنی اگر به جای حروف اصلی کلمه، به ترتیب سه حرف «ف ع ل» را قرار دهیم، وزن آن کلمه به دست می‌آید. مثال:

مُ	ج	ا	ل	س	ة	مُجَالَسَة
مُ	ف	ا	ع	ل	ة	مُفَاعَلَة
ص	ب	و	ر			صَبُور
ف	ع	و	ل			فَعُول

در مثال‌های بالا می‌گوییم: «مُجَالَسَة» بر وزن «مُفَاعَلَة» و «صَبُور» بر وزن «فَعُول» است. بیشتر کلمات در زبان عربی وزن دارند. مثال:

وزن	کلمات
فَاعِل	نَاصِر - عَارِف - ظَالِم - فَاتِح - قَاتِل - ضَارِب - حَامِد
مَعْلُوم	مَعْرُوف - مَنظُور - مَفْتُوح - مَظْلُوم - مَكْتُوب - مَعْرُور
فَعِيل	حَبِيب - سَمِيع - بَصِير - بَشِير - نَذِير - حَمِيد - مَجِيد
أَفْعَل	أَفْرَب - أَعْلَم - أَكْبَر - أَصْعَر - أَشْرَف - أَفْضَل - أَرْفَع

توجه: همان‌طور که در مثال‌های بالا می‌بینید، حرکات و سکون هر حرف را در وزن کلمات به هیچ عنوان نباید تغییر دهیم. مثال: أَحْسَن وزن أَفْعَل

* تمرین (۲)

وزن کلمات زیر را مشخص کنید.

۱- مَقْطُوع: ۲- حَامِد: ۳- عَجِيب: ۴- عَابِد: ۵- أَرْحَم:
۶- مَذْكُور: ۷- حَكِيم: ۸- شَاكِر: ۹- أَضْدَق:

* پاسخ تمرین‌ها

تمرین (۱) ۱- ر ف ع ۲- ن ظ ر ۳- ق د ر ۴- س ر ع
تمرین (۲) ۱- مَعْلُوم ۲- فَاعِل ۳- فَعِيل ۴- فَاعِل ۵- أَفْعَل
۶- مَعْلُوم ۷- فَعِيل ۸- فَاعِل ۹- أَفْعَل

* فن ترجمه

- معمولاً وزن «فَاعِل» به معنای «انجام دهنده یا دارنده حالتی» است (صفت فاعلی در فارسی) و در زبان فارسی معمولاً با پسوندهایی از قبیل «نده، ا، ...» ترجمه می‌شود. مثال: حَامِد: ستاینده / کَاتِب: نویسنده / نَاصِر: یاری کننده / عَالِم: دانا / جَالِس: نشسته / ضَاكِر: خندان
- معمولاً وزن «مَعْلُوم» به معنای «انجام شده» است (صفت مفعولی در فارسی). مثال: مَحْمُود: ستوده شده / مَكْتُوب: نوشته شده / مَقْتُول: کشته شده
- معمولاً وزن «فَعِيل» به معنای صفت مطلق یا ساده در زبان فارسی است. مثال: گَرِيم: بخشنده، بزرگوar / قَلِيل: کم / حَزِين: ناراحت